

СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА № 106 /2022

Малик Валентина

брала/брав участь у науково-методичному
семінарі з міжнародною участю
"Міжкультурна комунікація:
українсько-польський освітній діалог", у межах
якого відбулося засідання круглого столу "Інклюзія
в освіті: європейський досвід"

17-22 жовтня 2022 року (40 годин).

Слов'янськ-Дніпро-2022

Ректорка Донбаського
державного педагогічного
університету

Світлана ОМЕЛЬЧЕНКО

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ» (УКРАЇНА)
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ ЦЕНТР ОСВІТИ
І НАУКИ ДОНБАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ**

ПРОГРАМА
науково-методичного семінару з міжнародною участю
«Міжкультурна комунікація: українсько-польський освітній
діалог», присвяченого 90-річчю Донецької області

17 жовтня 2022 р. – 21 жовтня 2022р.

Увага! У разі повітряної тривоги просимо всіх учасників семінару неухильно дотримуватися правил безпеки та переходити до бомбосховищ!

Зважаючи на бойові дії на території України, сподіваємося на розуміння учасників семінару в разі виникнення змін у форматі чи розкладі заходу.

Бережіть себе й своїх близьких!

Слов'янськ - Дніпро - 2022

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Колган Олена, директор Українсько-польського міжнародного центру освіти і науки ДДПУ, доцент кафедри української мови та літератури ДДПУ.

ЗАСТУПНИК:

Падалка Руслана, доцент кафедри української мови та літератури ДДПУ, учитель-методист Слов'янського педагогічного ліцею.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Омельченко Світлана, ректорка Донбаського державного педагогічного університету, доктор педагогічних наук, Заслужений працівник України.

Біличенко Ольга, доктор із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри української мови та літератури ДДПУ.

Дмитрієва Ірина, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри технологій спеціальної та інклюзивної освіти ДДПУ.

Гаврілова Людмила, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР:

Маторіна Наталія, доцент кафедри германської та слов'янської філології ДДПУ.

СЕКРЕТАРІ:

Рибальченко Ольга, секретар-друкарка деканату філологічного факультету ДДПУ.

Місце проведення: юридична адреса: вул. Генерала Батюка, 19. м. Слов'янськ, Донецька область, 84116 Україна; фактична адреса: 49010, Україна, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 72
телефони для довідок: +380507676173, +380509170492; **електронна адреса оргкомітету:** ovkolgan@gmail.com

Проведення семінару здійснюють в on-line форматі **GOOGL MEET**.

Увага! У разі повітряної тривоги просимо всіх учасників семінару неухильно дотримуватися правил безпеки та переходити до бомбосховищ!

Зважаючи на бойові дії на території України, сподіваємося на розуміння учасників семінару в разі виникнення змін у форматі чи розкладі заходу.

Бережіть себе й своїх близьких!

19.10.22р.

РОБОТА В СЕКЦІЯХ

Регламент: доповідь на секційному засіданні – до 7 хв., обговорення – до 3-ох хв.

Секція 1. Дигіталізація навчання у ЗВО

8.45-9.00 Приєднання до онлайн-платформи всіх учасників семінару.

Підключитися до зустрічі: <https://meet.google.com/obd-asz-k-suz>

Код доступу: **obd-asz-k-suz**

9.00 – 17.00 Робота в секціях семінару.

Модератор: **Олена Колган**, директор Українсько-польського міжнародного центру освіти та науки ДДПУ, помічник ректора, доцент кафедри української мови та літератури (+380509170492).

1. Швидкий Сергій, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор історичних наук, Донбаського державного педагогічного університету (м. Слов'янськ, Україна). *Традиційні знання слобожан як складник нематеріальної духовної спадщини регіону. .*

2. Касьянова Олена, завідувач кафедри педагогіки, філософії та мовної підготовки Харківської медичної академії післядипломної освіти (Харків, Україна). *Післядипломна медична освіта в міжнародному інформаційному просторі.*

3. Глущенко Володимир, завідувач кафедри германської та слов'янської філології ДДПУ (м. Слов'янськ, Україна). *Теоретичні й практичні аспекти дигіталізації навчання в закладах вищої освіти.*

4. Ємельяненко Ганна, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний

педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна). *Методологічні особливості аналізу філософії освіти в парадигмі екзистенціального розуміння.*

5. **Шулик Тетяна**, керівник підрозділу моніторингу якості вищої освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна). *Розвиток цифрової та математичної компетентностей у майбутніх учителів математики в умовах дистанційного навчання ЗВО.*

6. **Бабак Павло**, викладач кафедри соціальної роботи КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» (Харків, Україна). *Цифровізація та її соціальний вплив на патріотичне виховання молоді.*

7. **Василенко Оксана**, доцент кафедри іноземних мов за професійним спрямуванням Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна). *Дигіталізація навчання у вищій школі.*

8. **Решетова Ірина**, доцент кафедри менеджменту Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ, Україна). *Особливості дистанційного навчання у вищій школі.*

9. **Тепла Оксана**, доцент кафедри романо-германських мов і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна). **Рубінківська Маргарита**, студентка 1 курсу факультету харчових технологій та управління якістю продукції АПК Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна). *Вебресурси самоосвіти для освоєння діджиталізації.*

10. **Лихачова Анжеліка**, викладач кафедри германської філології Горлівського інституту іноземних мов (Дніпро, Україна). *Дигіталізація навчання закладів вищої освіти.*

11. **Малик Валентина**, викладач англійської мови Вінницького національного аграрного університету. *Розвиток іншомовної комунікативної культури як запорука підвищення конкурентоспроможності випускників аграрних ЗВО.*

12. **Романова Марина**, викладач Слов'янського енергобудівного фахового коледжу (Слов'янськ, Україна). *Інформаційні технології – найголовніший компонент синхронного та асинхронного навчання під час війни.*

13. **Шеляг Ксенія**, аспірантка Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна). *Особливості функціонування інформаційно-освітнього середовища ЗВО.*

14. **Тепла Оксана**, доцент кафедри романо-германських мов і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна). **Шепотин Наталія**, студентка 1 курсу факультету харчових технологій та управління якістю продукції АПК Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна). *Зарубіжний досвід діджиталізації вищої освіти*

Розвиток іншомовної комунікативної культури як запорука підвищення конкурентоспроможності випускників аграрних ЗВО

У сучасних умовах проблема формування іншомовної комунікативної культури студентів, зокрема, аграрних ЗВО, у контексті міжнаціонального спілкування привертає все більше уваги науковців. Проблема є особливо актуальною у взаємозв'язку з академічною мобільністю. За останні роки академічна мобільність студентів аграрних закладів вищої освіти у всьому світі значно зросла, що свідчить про інтенсивний розвиток співпраці в освітній сфері та визначає її як найбільш актуальну та є важливим напрямком діяльності закладів вищої освіти багатьох країн. Розвиток міждержавного наукового співробітництва, включаючи всебічне полікультурне виховання та розвиток молоді, сприяє духовному зближенню народів, міжнаціональним відносинам, формуванню культури міжетнічного спілкування, мирному перетину світових кордонів.

Одним із пріоритетних напрямів модернізації вищої аграрної освіти України є підвищення конкурентоспроможності випускників аграрних ЗВО на міжнародному ринку праці. Зростання зв'язків зі світом праці, розвиток соціального діалогу, розширення культурних меж зумовлює підвищення ролі комунікації у професійній діяльності аграріїв. Особистісний та професійний розвиток фахівця-аграрія, його ефективне входження у сферу професійної соціалізації значно залежить від рівня сформованості комунікативних умінь.

У процесі євроінтеграції, а також змін вимог ринку праці до майбутніх фахівців, вища аграрна освіта повинна реагувати відповідним оновленням змістової складової професійної підготовки майбутніх аграріїв. На сучасному етапі встановлення міжкультурних зв'язків, в умовах обміну науковими, культурними та духовними цінностями збільшується попит на фахівця, що володіє не лише необхідними професійними компетенціями, але й має якісну іншомовну підготовку, володіє знанням особливостей рідної та іншомовної культур, норм комунікативної поведінки, етикету; здатний до комунікації на різних рівнях ділового й міжособистісного спілкування.

Важливе місце в професійній освіті належить саме комунікативній культурі. Комунікативна культура майбутнього фахівця є цілісним, динамічним особистісним утворенням, що забезпечує його адаптацію та самореалізацію в сучасному суспільстві.

Погоджуємося з науковцями, які, обґрунтовуючи актуальність дослідження проблеми розвитку комунікативної культури студентів називають, з-поміж інших такі суперечності: між потребами суспільства у фахівцеві, що володіє досить високим рівнем комунікативної культури та обмеженими можливостями практики викладання іноземної мови; між фактичним рівнем знань студентів щодо комунікативної культури і

збільшеними вимогами до них; між потребою у встановленні міжнародних контактів на високопрофесійному рівні та невідповідністю фахівців в даному напрямку.

Вітчизняні та зарубіжні вчені переконані, що комунікативна культура в міжнаціональному спілкуванні є одним із важливих аспектів базової культури людини, її слід розглядати як основну складову культури, де культура іноземних мов виступає як система підвищення рівня професіоналізму та освіти, сприяє розвитку соціально значущих якостей людини, а мова виступає засобом спілкування та розвитку комунікативної культури в контексті міжнаціональних відносин.

Нагальна потреба у формуванні висококультурного фахівця аграрної галузі зумовлена демократичними процесами в нашій державі, які вимагають перегляду й перебудови не лише професійного, а й побутового устрою життя зі спрямованістю на прищеплення громадянам толерантного ставлення до людей інших національностей та віросповідань. У низці важливих державних документів – Конституції України, Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Галузевому стандарті вищої освіти України тощо – акцентовано увагу на потребі реалізації полікультурної парадигми навчання. Згідно з цим підходом, кожна особистість має бути обізнаною зі світовою та національними культурами народів, мови яких опановує.

Оновлення змісту освіти та організації навчально–виховного процесу відповідно до європейських і світових стандартів, створення умов для розвитку висококультурної особистості та творчої самореалізації кожного громадянина України є основною метою державної політики в реформуванні вищої освіти. У документах, прийнятих українським урядом (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національна Доктрина розвитку освіти у XXI столітті, Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 рр. У Концепції проекту Закону України «Про Основні засади державної комунікативної політики» та ін.) наголошується на необхідності формування професійно–мобільного фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці з високим рівнем комунікативної культури, що підтверджує актуальність досліджуваної проблеми.

Різні аспекти дослідження комунікативної культури знаходимо у наукових працях О. Гаврилюк, С. Знаменської, Ю. Ємельянової, О. Корніяки, О. Кравченко, Л. Петровської, Л. Савенкової, В. Тернопільської, Т. Туркот, Д. Щербини та ін. Культуру мови й особливості міжкультурної комунікації вивчали Г. Гепферт, Г. Гритчук, Я. Кім, К. Крамш, Д. Ларсен–Фріман, В. Манакін, Н. Сіваєва, О. Тейлор, Л. Темченко, С. Тер–Мінасова, Н. Чаграк, С. Шехавцова, У. Шмідт, О. Яшенкова та ін.

Дослідженню проблеми професійної підготовки студентів аграрних закладів вищої освіти останнім часом приділено належну увагу, зокрема в студіях Н. Зуєнко, Н. Костриці, Р. Кравця, О. Кунашенко, І. Ляшенко, Ю. Ніколаєнко, О. Резунової, С. Штангей та ін. Однак, проблемі формування іншомовної комунікативної культури у студентів аграрних ЗВО приділено недостатньо уваги.

Варто зазначити, що культурні цінності сприймаються через особистість, виховний і комунікативний процеси та їх взаємозв'язок. В умовах

організованої соціокультурної взаємодії ми можемо говорити про формування особистості і її культури. Це соціально–педагогічний процес психологічної підготовки міжособистісної взаємодії і соціальної комунікації.

Тому, найважливішими завданнями є:

1) формування світоглядних комунікативних орієнтацій за допомогою теоретичної діяльності, з метою створення «позиції» особистості, що дозволяє самостійно взаємодіяти з навколишнім світом;

2) створення соціокультурного середовища і численних видів культурної діяльності та творчої самореалізації.

Особливу увагу на взаємозв'язок культури та освіти в полікультурному середовищі вищого навчального закладу звертає І. Соколова. Цей взаємозв'язок, на думку педагога, відбувається через узагальнення, збереження й відродження культурно–освітніх традицій етносу, народу, націй. Погоджуємося з міркуванням І. Соколової і в контексті дослідження сутності культурологічної парадигми аграрної освіти вважаємо за доцільне окреслити сутність поняття «культура».

Відомий науковець Е. Тейлор писав: «Культура, або цивілізація, в широкому етнографічному сенсі складається в загальному зі знань, вірувань, мистецтва, моральності, законів, звичаїв і деяких інших здібностей і звичок, засвоєних людиною як членом суспільства». Культура, як соціальний інститут, визначає цінності й норми поведінки людей у конкретній системі суспільних відносин, забезпечує їхнє регулювання, стабільність суспільства і задовольняє духовні потреби, що пов'язані зі споживанням й освоєнням певних культурно–символічних кодів (цінностей, норм, звичаїв, традицій, способів життя), є способом соціалізації людини.

Проте, незважаючи на всю різноманітність визначень досліджуваного поняття, усі погоджуються, що суб'єктом культури є особистість, яка зберігає, поширює і творить культурні цінності. Незаперечним залишається і той факт, що система освіти є надійним каналом передачі соціокультурного досвіду. Культура та освіта детермінують рівень розвитку суспільства й держави.

Поняття «комунікативна культура» пов'язане зі щоденною міжособистісною комунікацією. Комунікативна культура є проявом загальної культури людини, а конкретніше – її професійної культури. Одна з умов досягнення адекватного розуміння – це вимога тотального володіння комунікантами іноземною мовою, яка використовується під час спілкування. Культурний контекст є підставою для комунікації, спільного для обох співрозмовників, які здійснюють в процесі мовлення – комунікативного акту. Будь–яка комунікативна діяльність здійснюється в просторово–часовому континуумі, в певних соціальних обставинах.

Формування комунікативної культури майбутніх фахівців є одним із провідних завдань сучасної науки та досліджується в контексті міжособистісної взаємодії, культури спілкування, поведінки особистості. Аналіз психолого–педагогічної літератури дає змогу стверджувати, що комунікативна культура є складовою частиною загальної культури особистості.

Варто зазначити, що до елементів комунікативної культури майбутніх фахівців можна віднести:

- 1) наявність установки на реалізацію власних здібностей в освітньому процесі;
- 2) ступінь готовності до співпраці з колегами;
- 3) ступінь готовності до співпраці з громадськістю;
- 4) мовну культуру.

Зважаючи на те, що поняття культури визначається як складний соціальний феномен, який стосується практично всіх аспектів суспільного й індивідуального життя людини, власне комунікативну культуру, за твердженням С. Безклубенко, можна розглядати в трьох аспектах: 1) як окремих випадок комунікації; 2) як системоутворювальний, інтегруючий чинник соціуму; 3) як галузевий аспект (наприклад, поряд із художньою, естетичною, інформаційною та ін.).

Комунікативна культура включає певні особливості мислення: відкритість, гнучкість, нестандартність асоціативного ряду, розвиненість внутрішнього плану дій. Всі ці особливості мислення визначають вміння бачити та ставити певні завдання, тобто розвивати творчий потенціал фахівця. Саме тому важливими є необхідність у вільному володінні іноземною мовою, що передбачає наявність великого запасу слів, образність і правильність мови; точне сприйняття усного слова і точну передачу ідей співрозмовників своїми словами; вміння виокремлювати головне, стислість і точність формулювань відповідей на питання; логічність побудови і викладу висловлювання.

Отож, варто наголосити, що у фаховій підготовці студентів аграрних закладів вищої освіти важливим є комунікативний аспект. Комунікативний аспект передбачає здатність налагоджувати й підтримувати відносини з оточенням, досягнення взаєморозуміння й взаємопідтримки, що відбувається на основі принципів толерантності, поваги, розуміння прагнень та інтересів інших людей, їхніх прав, дій та мотиваційної складової. Одним з критеріїв комунікативного компоненту є комунікативна культура майбутніх фахівців, під якою розуміємо здатність спілкуватися письмово і усно з носієм іноземної мови в реальній життєвій ситуації. При цьому особлива увага надається смислової стороні мовлення, а не тільки правильності використовуваних мовних форм.

Комунікативна культура студентів аграрних ЗВО формується в процесі практичного навчання іноземною мовою на комунікативному рівні поряд з освітніми, виховними та розвиваючими цілями. До змісту навчання можна віднести наукову літературу за фахом, навчальні ситуації, цікаві завдання та ігри в межах яких відбувається формування комунікативної компетентності фахівця і розвиток комунікативної культури.

Засоби культурної комунікації реалізуються за допомогою використання нових методів, прийомів і засобів навчання і контролю у вигляді різних розмовних ситуацій, навчальних аудіовізуальних посібників та комп'ютерних програм у відповідності з конкретними цілями й змістом кожного практичного заняття. Опанування іноземної мови і розвиток іншомовної комунікативної культури здійснюється з урахуванням специфіки організації навчального процесу.

Сучасний фахівець аграрної галузі повинен володіти культурою професійного, іншомовного та міжкультурного спілкування, вміти правильно й виразно висловлюватися, використовуючи різні стилістичні засоби. Цьому

сприяє вивчення студентами гуманітарних дисциплін, зокрема іноземної мови, яка містить значні потенційні можливості для розвитку іншомовної комунікативної культури студентів аграрних закладів вищої освіти.